

Gäller för: Sahlgrenska Universitetssjukhuset
Innehållsansvar: Nahid Kondori, (nahko1), Enhetschef
Granskad av: Sofia Myhrman, (sofmy1), Specialistläkare, ST
Godkänd av: Anneli Fagerberg, (annfa26), Chefläkare

Giltig från: 2026-02-16

Giltig till: 2028-02-11

Vårdhygien – Portabel fläkt och AC eller luftkylare i vård- och omsorgsmiljö

Gäller även för Capio Lundby Specialistsjukhus, Carlanderska sjukhuset, Habilitering & Hälsa samt Sjukhusen i väster och är godkänd av respektive chefläkare.

Revideringar i denna version

Ersätter tidigare version publicerad 2024-03-05. Tillägg har gjorts avseende avrådan från fläkt i flerbäddsrum inom sjukhus. Specifika råd vid pågående luftvägssmitta har tagits bort då detta ingår i ordinarie riskbedömning. I övrigt redaktionella ändringar.

Syfte

Stödja verksamhet inom vård- och omsorg vid bedömning av vårdhygieniska risker avseende portabel AC/luftkylare och fläkt.

Bakgrund

För att minska risk för hälsopåverkan hos patient och medarbetare bör varje verksamhet ha en plan för åtgärder vid värmebölja. Stöd för framtagande finns på Folkhälsomyndighetens sida [Värmeböljor – vägledning till handlingsplaner](#). Optimering av befintligt ventilationssystem och solskydd bör göras i första hand, konsultera fastighetsförvaltare för råd. Inför beslut, av verksamhet, om en temporär lösning med portabel AC/luftkylare eller fläkt ska riskbedömning utföras. Vid riskbedömning beaktas vilken verksamhet som bedrivs, eventuell påverkan på befintlig ventilation samt risk för spridning av mikroorganismer och dess konsekvenser.

- Fläkt avråds från:
 - I flerbäddsrum inom sjukhus.
- Portabel AC/luftkylare eller fläkt avråds från:
 - I lokal med höga renhetskrav, exempelvis operationssal, sterilcentral, sterilförråd.
 - Hos patient med kraftigt nedsatt immunförsvar, exempelvis inom hematologi, transplantation, neonatologi, intensivvård, dialys.
 - Hos patient med utbredd hudskada/sår

Arbetsbeskrivning

Risk med portabel AC/luftkylare

Tillväxt av mikroorganismer kan ske vid brist i underhåll och rengöring/desinfektion. Befuktare av utgående luft ska inte användas då dessa system innebär ökad risk för bakterietillväxt med vidare spridning.

Luftflöde ökar spridning av befintligt damm, partiklar, hudflagor och mikroorganismer i rummet.

Råd vid användning av portabel AC/luftkylare

- Använd HEPA-filter/motsvarande för utgående luft.
- Rutin ska finnas för regelbundet underhåll, rengöring och desinfektion enligt tillverkarens instruktioner, inklusive ansvarsfördelning för utförande.
- Rengör och desinfektera efter användning hos patient/byte av rum.
- Undvik att luftström riktas mot patient.
- Stäng av inför vårdmoment med ökade renhetskrav; exempelvis såromläggning, kateter/PVK-sättning, CVK-omläggning samt hantering av desinfekterat och sterilt material.

Risk med portabel fläkt

Luftflöde ökar spridning av befintligt damm, partiklar, hudflagor och mikroorganismer i rummet. Droppar från en individ kan spridas längre bort än förväntat vilket bör beaktas vid val av skyddsutrustning vid risk för stänk.

Råd vid användning av portabel fläkt

- Rengör och desinfektera efter användning hos patient/byte av rum.
- Använd lågt luftflöde och rikta om möjligt flödet snett uppåt.
- Stäng av inför vårdmoment med ökade renhetskrav; exempelvis såromläggning, kateter/PVK-sättning, CVK-omläggning samt hantering av desinfekterat och sterilt material.

Ansvar

Linjechefer ansvarar för att denna rutin är känd och följs av alla medarbetare.

Uppföljning, utvärdering och revision

Medvetet avsteg från riktlinjen/rutin dokumenteras i patientjournal om riktlinjen/rutinen är kopplad till patient. Övriga orsaker till avsteg från riktlinjen/rutin rapporteras i MedControl PRO eller i befintligt avvikelshanteringssystem.

Relaterade dokument och kunskapsöversikt

Relaterad information

[Värmeböljor – vägledning till handlingsplaner och informationsmaterial —
Folkhälsomyndigheten](#)

Kunskapsöversikt

Clinical Excellence Commission, 2025, Infection Prevention and Control Practice Handbook, v4.0, Sydney, Australia ISBN: 978-1-74231-266-8

European Centre for Disease Prevention and Control. [Heating, ventilation and air-conditioning systems in the context of COVID-19](#). 10 November 2020. Stockholm: ECDC; 2020.

Svensk Förening för Vårdhygien. [Byggnation och vårdhygien: Vårdhygieniska aspekter vid ny- och ombyggnation samt renovering av vårdlokaler, 4:e upplagan](#). Juni 2025.

Arbetsgrupp/granskare

Representanter arbetsgrupp Vårdhygien Sahlgrenska Universitetssjukhuset

Lena Bendrik Sfeir, hygiensjuksköterska

Sofia Myhrman, hygienläkare

Godkänt av

Capio Lundby Specialistsjukhus

Carlanderska sjukhuset

Habilitering & Hälsa

Sahlgrenska Universitetssjukhuset

Sjukhusen i väster

Inger Holm Gunnarsson, chefläkare

Karin Möller, chefläkare

Anne-Berit Ekström, chefläkare

Anneli Fagerberg, chefläkare

Philipp Meijering, chefläkare

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Sahlgrenska Universitetssjukhuset

Innehållsansvar: Nahid Kondori, (nahko1), Enhetschef

Granskad av: Sofia Myhrman, (sofmy1), Specialistläkare, ST

Godkänd av: Anneli Fagerberg, (annfa26), Chefläkare

Dokument-ID: SU9992-381335686-143

Version: 4.0

Giltig från: 2026-02-16

Giltig till: 2028-02-11